

Samenspel voor een gezond groeiend Amersfoort

Sportnota 2019-2024

September 2019

Stad met een hart

Bij het maken van deze sportnota zijn de (sport)partners uit de stad betrokken. Deze collage geeft een impressie van de bijeenkomsten waarbij hun deskundigheid is geraadpleegd. In de colofon staat meer informatie over wie heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het nieuwe sportbeleid.

Inhoudsopgave

Voorwoord

1 Van start tot finish

1.1	De start	5
1.2	De wedstrijd	6
1.3	De samenwerking	7
1.4	Leeswijzer	7

2 De sportwereld in beweging

2.1	Regelmatig sporten en bewegen	8
2.2	Beweegrichtlijn	9
2.3	Beweegredenen	9
2.4	Individualisering en digitalisering	10
2.4.1	Sportverenigingen	11
2.4.2	Commerciële sportaanbieders	12
2.4.3	Flexibiliteit	12
2.4.4	Sportaccommodaties	12
2.4.5	Openbare ruimte	13
2.5	'Sport als doel' en 'sport als middel'	13

3 De ambitie van Amersfoort

3.1	Plezier	15
3.2	Winst	15
3.3	Teamplay	15
3.4	Sport dichtbij	15

4 Bouwstenen voor een sportief Amersfoort

4.1	Bouwsteen 1: Inclusief sporten en bewegen	17
4.1.1	Sport en bewegen in de wijk	17
4.1.2	Sport en bewegen op school	18
4.1.3	Sport en bewegen voor LHBTI'ers en mensen met een beperking	19
4.2	Bouwsteen 2: Sportverenigingen	20
4.3	Bouwsteen 3: Sportaccommodaties	21
4.4	Bouwsteen 4: Openbare ruimte	22
4.5	Buurtsportcoaches	23

5 Financieel kader

24

Sportnota

Amersfoort in beweging

2019-2024

Samenspel voor een gezond groeiend Amersfoort

Voorwoord

Voorwoord

Als wethouder, maar vooral als liefhebber en beoefenaar, ben ik trots op de portefeuille Sport. Niet alleen voor het uitreiken van de prijzen, het geven van een startschot of het beleven van mooie sportevenementen. Nee, juist omdat sport en bewegen echt iets toevoegen aan deze stad. In de overtuiging dat we er samen beter van worden.

Er is niets mooier dan op een zaterdagochtend met een waterig zonnetje langs sportvelden fietsen, waar de dauw nog op het gras ligt en waar Amersfoortse kinderen zich op een bal storten. Of om in het park een groepje joggers tegen te komen, terwijl iets verderop een yogales begint. Sporten en bewegen maken ons fit, vitaal en misschien zelfs wel een completer mens. Kinderen die al op jonge leeftijd leren om samen te spelen, te verliezen en te winnen, zijn later beter in staat om iets moois te betekenen voor onze stad. Daar staan en gaan we in Amersfoort echt voor.

Ons sportbeleid zet in op alle Amersfoorters, van 0 tot 100 jaar. In beleidstaal noemen we zoiets 'inclusief', maar feitelijk is het gewoon: iedereen mag meedoen. En hoe mooi zou het zijn als door ons beleid sport en bewegen voor steeds meer mensen een vanzelfsprekend onderdeel van de week wordt. Dat kan met behulp van onze sportaccommodaties, maar ook met speelpleintjes, trapveldjes, fietsroutes en hardlooprondjes. Verenigingen, vrijwilligers, scholen, (commerciële) sportaanbieders en andere betrokken organisaties spelen daar een cruciale rol in. Het sportief kloppende hart van Amersfoort vormen we samen.

Voor u ligt de nieuwe sportnota. Hierin leest u welke ambities Amersfoort heeft op sportgebied en hoe we deze gaan waarmaken. Uitgangspunt van de nota is dat we als gemeente sport en bewegen faciliteren, ondersteunen en mogelijk maken voor iedereen. Als een trouwe supporter die er keer op keer staat. De nota geeft richting, daagt alle betrokken partijen uit om er samen iets moois van te maken en zorgt ervoor dat we aan de slag gaan voor de sporters van Amersfoort. Jong en oud. Met en zonder beperking. Ongeacht afkomst, inkomen, cultuur, achtergrond of geaardheid. Van de hardwerkende vrijwilliger langs het veld tot het grote toptalent; van een sponsorloop op school tot een topsportmoment in een prachtige accommodatie als Amerena. Als we ons hiervoor inzetten - met de teamspirit van een gemiddeld Amersfoorts sportteam - dan maken we onze ambities zeker waar.

Maar betekent een nieuwe sportnota dan ook per definitie iets heel nieuws? Nee hoor. Never change a winning team. Het wedstrijdplan uit onze vorige sportnota is nog steeds actueel, om het zo maar te zeggen. Daarom verleggen we alleen accenten en maken we keuzes om het bestaande beleid nog beter te vertalen naar concrete maatregelen. Met als belangrijkste inzet dat we optimaal gebruikmaken van onze middelen en dat nog meer mensen in Amersfoort gaan sporten en bewegen. Met die ambities in gedachte leest u deze sportnota. Een plan om verder te komen en een plan om bij te dragen aan een nog sportiever Amersfoort! Doet u ook mee?

Hans Buijtelaar
Wethouder Sport

Hoofdstuk 1

Van start tot finish

Proces en leeswijzer

In dit hoofdstuk leest u hoe de sportnota tot stand is gekomen, wat we in deze nota beschrijven en hoe we vervolgens de plannen in deze nota tot uitvoering brengen.

1.1 De start

Deze beleidsnota is opgesteld op basis van [de evaluatie van de vorige beleidsnota Amersfoort FIT](#), een onderzoek en de informatie en beleidswensen die zijn verzameld in een reeks gesprekken met partners als sportverenigingen, individuele sporters, ASF, SRO, sportondernemers, onderwijsinstellingen, Indebuurt033 en andere partijen in de stad. Ook leden van de gemeenteraad hebben een aantal keer deelgenomen aan deze gesprekken.

1.2 De wedstrijd

Deze beleidsnota beschrijft de hoofdlijnen van het sportbeleid voor de komende zes jaar. Met deze nota bepaalt de gemeenteraad de financiële en politieke grenzen voor de uitvoering van het beleid.

Maar met een beleidsnota alleen win je geen wedstrijd. De uitdaging is samen met onze partners en inwoners uit de stad dit beleid uit te voeren. Daarom gaan we direct nadat de gemeenteraad deze nota heeft goedgekeurd aan de slag. Dit

[Lokale sportakkoorden](#) worden gesloten in kader van het Nationaal Sportakkoord. Met het Amersfoortse akkoord Teamplay voor een gezond groeiend Amersfoort committeren ondertekenaars zich aan het optimaal benutten van de maatschappelijke waarde van sport. Het gaat hierbij o.a. om organisaties uit sport, onderwijs, welzijn en zorg.

doen we op twee manieren. In de eerste plaats werken we het lokale sportakkoord Teamplay voor een gezond groeiend Amersfoort uit. In de tweede plaats stellen we een uitvoerings- en investeringsprogramma op voor meerdere jaren. Hierin geven we precies aan wat we (blijven) doen, wat eventueel anders of nieuw wordt en wat de kosten zijn. Jaarlijks controleren we of dit programma nog actueel is. Ook brengen we jaarlijks de gemeenteraad op de hoogte van de stand van zaken. Onderzoeken en pilots maken ook deel uit van dit programma. Zo controleren we

of dat wát we doen, effectief is of zal zijn. Tot slot brengen we in het uitvoerings- en investeringsprogramma in beeld welke investeringswensen er zijn en of er voldoende budget is om deze wensen uit te voeren.

1.3 De samenwerking

In de afgelopen beleidsperiode is er veel aandacht geweest voor samenwerking binnen het sportdomein. Met mooie resultaten tot gevolg. Maar samenwerken op het gebied van sport en bewegen beperkt zich niet tot het domein van sport alleen. Het raakt ook andere beleidsdomeinen. Denk aan het belang van sport en bewegen:

- voor de gezondheid, welzijn en zorg van inwoners;
- voor de economie van de stad;
- voor vervoer en mobiliteit in en om de stad;
- voor een inclusief en toegankelijk Amersfoort;
- voor onderwijs.

Voor een gezond stedelijk leven, willen we de komende jaren de samenwerking tussen de verschillende domeinen vergroten. Zo halen we het maximale uit elke geïnvesteerde euro.

1.4 Leeswijzer

In deze nota vindt u eerst een overzicht van belangrijke (landelijke en lokale) trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen. Daarna beschrijven we onze ambitie voor en visie op sport en bewegen in Amersfoort voor de komende jaren. De ambitie uit deze sportnota bestaat uit een aantal bouwstenen. De bouwstenen beschrijven waar we ons op focussen, wat we willen bereiken en hoe. Deze vier bouwstenen samen moeten ervoor zorgen dat we onze doelen halen. Met deze ambitie en bouwstenen sluiten we aan bij het [Nationaal Sportakkoord](#), dat in juni 2018 werd gesloten tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), gemeenten (Vereniging Sport en Gemeenten), sportbonden (NOC*NSF), provincies en tal van maatschappelijke organisaties en bedrijven. Het Nationaal Sportakkoord moet ervoor zorgen dat iedereen plezier in sport kan hebben. Nu en in de toekomst, ongehinderd, in een veilige en gezonde omgeving, een leven lang. Als sporter, vrijwilliger of toeschouwer. De gemeente Amersfoort onderschrijft dit akkoord van harte. In het laatste hoofdstuk vindt u het financiële plaatje.

De sportwereld in beweging

Landelijke en lokale trends en ontwikkelingen

Voordat we onze plannen beschrijven, is het goed om te weten hoe het speelveld er op dit moment uitziet. In dit hoofdstuk leest u daarom de belangrijkste trends en ontwikkelingen op sportgebied en bekijken we hoeveel we gemiddeld sporten, waarom we wel of niet bewegen en wat onze voorkeuren zijn op sportgebied. Omdat de landelijke situatie kan afwijken van die in Amersfoort, zetten we in een aantal gevallen de landelijke en lokale ontwikkelingen onder elkaar. Deze trends ontwikkelingen geven richting aan de keuzes die we als gemeente maken op sportgebied.

2.1 Regelmatig sporten en bewegen

De afgelopen 10 jaar lijkt er op het eerste gezicht weinig veranderd in Nederland als op het gebied van sportdeelname, beweeggedrag en lidmaatschap van een sportvereniging. De cijfers zijn al jaren redelijk stabiel¹. Maar als we iets beter kijken, dan zien we dat het percentage Nederlanders dat wekelijks sport juist wel stijgt.

Amersfoort

Bewoners van Amersfoort sporten en bewegen veel. Sinds 2010 is de sportdeelname in de stad gestegen. In 2018 sportte of bewoog maar liefst 81% van de Amersfoortse bevolking minimaal één keer per week². Dit percentage is aanmerkelijk hoger dan het landelijke cijfer (57% van de Nederlandse bevolking sport 1 keer per week of vaker). Dit is te verklaren omdat in het Amersfoortse cijfer ook recreatief wandelen en fietsen expliciet is meegenomen, maar ook omdat inkomen en opleidingsniveau in Amersfoort relatief hoog zijn.

2.2 Beweegrichtlijn

Sinds 2017 heeft Nederland een nieuwe [beweegrichtlijn](#). Voor volwassenen geldt het advies om 150 minuten per week matig intensief bewegen en daarnaast twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten te doen. Voor jongeren van 4 t/m 18 jaar geldt dat minimaal 60 minuten per dag bewegen aangeraden wordt, aangevuld met drie keer per week spier- en botversterkende activiteiten. Matig intensief bewegen houdt in dat u een iets hogere hartslag krijgt, bijvoorbeeld door stevig te

wandelen, flink door te fietsen of eens achter de hond aan te rennen. Ongeveer 47% van de Nederlanders van 4 jaar en ouder voldoet aan deze norm³.

Amersfoort

Hoewel veel Amersfoorters regelmatig sporten en recreatief bewegen, krijgt lang niet iedereen dagelijks voldoende beweging. Van de Amersfoortse kinderen (13-17 jaar) beweegt 19% minstens één uur per dag⁴. Van de volwassenen en senioren voldoet 55% aan de nieuwe beweegrichtlijnen. Naarmate de inwoners ouder worden bewegen ze steeds minder (58% van de volwassenen voldoet aan de beweegrichtlijnen en 39% van de senioren voldoet aan de beweegrichtlijnen) en hebben steeds vaker overgewicht (42% van de volwassenen heeft overgewicht en 56% van de senioren heeft overgewicht)⁵.

2.3 Beweegredenen

Uit onderzoek⁶ blijkt dat Nederlanders vooral sporten en bewegen vanwege de positieve invloed op hun gezondheid en fysieke conditie. Daarnaast zien veel Nederlanders het als een leuke activiteit of hobby. Uiteraard zijn er ook belemmeringen om (meer) te sporten en te bewegen. De belangrijkste redenen om niet of nauwelijks te sporten zijn te weinig tijd en te veel andere activiteiten. Ook te moe, geen zin of te weinig financiële middelen worden vaak genoemd als belemmering. Opvallend is dat het zowel bij de motieven als de belemmeringen gaat om interne factoren en dat sportgedrag in veel mindere mate wordt bepaald door externe factoren als geschikte accommodaties, aanwezigheid van sportmaatjes, etc.

1 [Rapportage sport 2018, Sociaal Cultureel Planbureau](#)

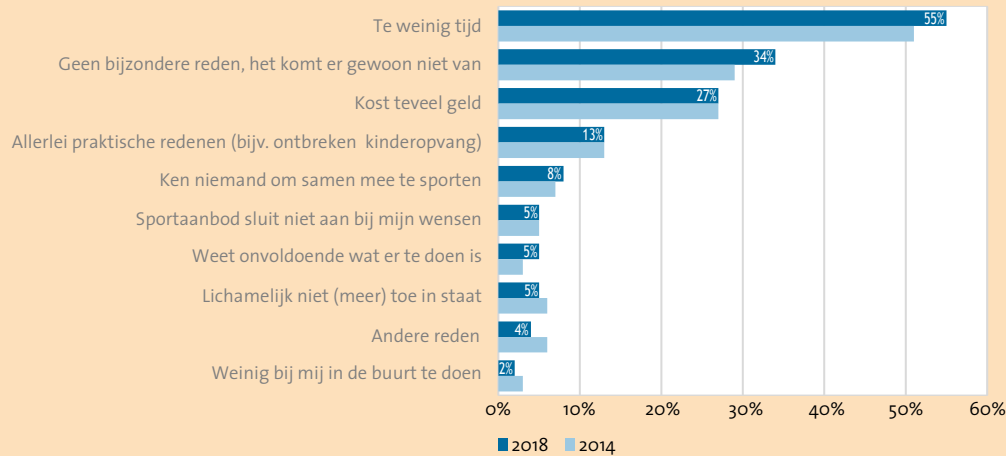
2 [Gemeente Amersfoort, Vrijtijdsmonitor 2018](#)

3 [Kenniscentrum Sport](#)

4 [Gemeente Amersfoort, Afdeling O&S, Amersfoort in cijfers, 2016.](#)

5 [GGD Midden-Nederland, Gezondheidsatlas, 2016.](#)

6 [Rapportage Sport 2018, Sociaal Cultureel Planbureau](#)

Amersfoort

Veruit de meeste inwoners van Amersfoort (91%) noemt ‘gezondheid, fit worden, ontspanning’ als belangrijkste reden om te sporten. Sporten vanwege de sociale contacten of om te presteren worden veel minder vaak als belangrijkste reden genoemd. Veel inwoners van Amersfoort (43%) geven aan meer te willen sporten. Van deze mensen geeft 55% aan dat dat niet lukt omdat het teveel tijd kost, 34% omdat het er gewoonweg niet van komt en 27% omdat het teveel geld kost. Een kleine groep van 8% geeft aan dat zij fysiek niet in staat zijn om (meer) te sporten⁷.

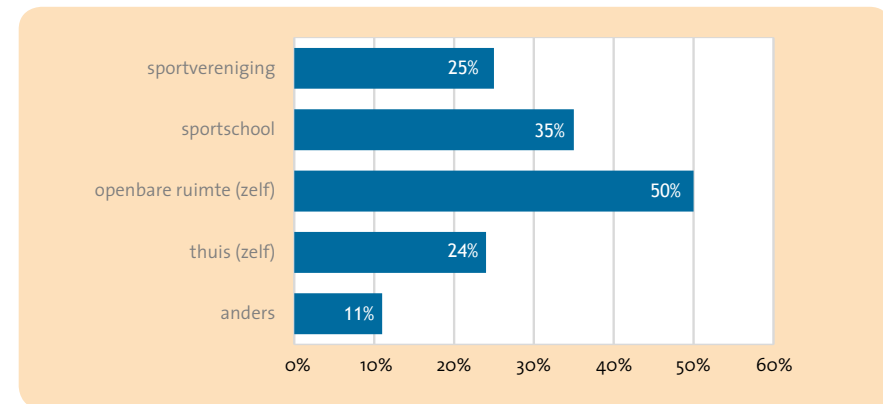
2.4 Individualisering en digitalisering

We hebben het steeds drukker. Werk, sociale contacten en vrijetijdsbesteding vragen veel van mensen en lopen steeds meer door elkaar heen. Technologische ontwikkelingen en sociale media spelen daarbij een grote rol. Gevolg is onder andere dat mensen zich niet meer als vanzelfsprekend binden aan vaste groepen of verbanden. Mensen zijn meer op zichzelf gericht en de bijhorende levensstijl zorgt er ook voor dat de wensen en behoeften op het gebied van sport en bewegen zijn veranderd. Begrippen als beleven, vrijblijvendheid en flexibiliteit passen daarbij. Gevolg is dat het sportaanbod van sportverenigingen niet meer in alle gevallen aansluit bij deze nieuwe realiteit. Als gevolg hiervan zien we dat verschillende sportverenigingen het moeilijk hebben om voldoende leden te vinden en te

behouden, dat het lastig is vrijwilligers te vinden, dat kinderen minder buiten spelen, dat de beweegvaardigheid van kinderen achteruit gaat en dat mensen meer tijd zittend doorbrengen.

Deze ontwikkelingen bieden ook kansen. Sociale media en sportapps bieden mensen de mogelijkheid om elkaar te vinden, activiteiten te organiseren, kennis uit te wisselen en sportprestaties en progressie bij te houden. Enerzijds maakt deze technologie het laagdrempeliger voor mensen om te sporten en te bewegen, zonder dat ze daar een formele sportaanbieder voor nodig hebben. Anderzijds biedt het sportaanbieders juist de mogelijkheden om potentiële leden makkelijker te bereiken en een sportaanbod op maat aan te bieden.

Deze ontwikkelingen zorgen voor een verschuiving op meerdere terreinen. Zo zijn ze van invloed op de toestand van de sportverenigingen, de populariteit van commerciële sportaanbieders, het sportaanbod en de locatie waar mensen sporten. Nederlanders maken steeds vaker gebruik van commerciële sport- en beweegaanbieders (zoals fitnesscentra). Ook is het aantal mensen dat zelfstandig sport (thuis of in de openbare ruimte) toegenomen. Deze trends en ontwikkelingen zijn voor Amersfoort niet anders dan voor Nederland in totaal. In 2018 sportte of bewoog maar liefst 81% van de Amersfoortse volwassenen (18 t/m 84 jaar) minimaal één keer per week. 25% van de de Amersfoortse volwassenen is lid van een

⁷ [Gemeente Amersfoort, Vrijetijdsmonitor 2018](#)

sportvereniging en 35% sport bij een commerciële sportaanbieder. In Amersfoort wordt de openbare ruimte steeds belangrijker. De helft van de Amersfoorters geeft aan de openbare ruimte te gebruiken voor sport- en beweegactiviteiten⁸.

In de volgende paragrafen gaan we per onderwerp dieper in op de (landelijke en lokale) ontwikkelingen en gevolgen.

2.4.1 Sportverenigingen

Sportverenigingen bieden een omgeving waarin mensen met plezier samen kunnen sporten, sociale contacten op kunnen doen en belangrijke sociale vaardigheden kunnen opdoen. Deze sociale binding zorgt ervoor dat mensen langer [verbonden](#) blijven aan hun sport dan wanneer die sociale binding in mindere mate aanwezig is. Het aantal Nederlanders van 6 jaar en ouder dat lid is van een sportvereniging is al jaren redelijk stabiel rond 30%⁹. Voor de gehele bevolking is dat rond 26%¹⁰ en tóch staat de sportvereniging onder druk. Tot 12 jaar zijn veel kinderen lid van een vereniging, maar daarna neemt dat percentage snel af. Jongeren kiezen liever voor commerciële sportaanbieders. Het aantal senioren en inwoners met een niet-westerse achtergrond groeit. Binnen deze groepen is verenigingslidmaatschap traditioneel lager. Mede door dit soort ontwikkelingen hebben verschillende verenigingen het moeilijker.

Amersfoort

Amersfoort telt ruim 100 sportverenigingen. Samen zorgen zij ervoor dat zo'n 40.500 Amersfoorters met plezier kunnen sporten. Dit is 26,4% van de Amersfoortse bevolking. Van de jonge Amersfoorters tussen 5 en 20 jaar is zelfs 53% lid van een sportvereniging¹¹. Hiermee zijn de sportverenigingen een essentieel onderdeel van de Amersfoortse sport- en beweeginfrastructuur.

Verenigingen zijn van oudsher de plek waar mensen naartoe gaan om te sporten, maar het sportlandschap verandert. Concurrentie van andere vormen van sportbeoefening die goed inspelen op de behoefte aan flexibiliteit is groot. Zo zien we bij jeugdleden een lichte stijging in 2018 ten opzichte van 2014, maar bij inwoners vanaf 20 jaar staat het verenigingslidmaatschap onder druk. Zij zoeken andere manieren om sport te beoefenen.

De Amersfoortse verenigingen zijn zoekende als het gaat om het inpassen van andersoortig sport- en beweegaanbod binnen hun club. Ruim de helft van de verenigingen geeft aan een beleidsplan te hebben, waarvan ongeveer tweederde aandacht heeft voor het ontwikkelen van een vernieuwend sportaanbod. Als het gaat om aanbod voor inwoners met een aangepaste behoefte heeft 25% van de verenigingen een specifiek aanbod voor 65+'ers en 18% een specifiek voor mensen met een beperking of chronische aandoening¹².

Verenigingen draaien op de inzet van vrijwilligers. De trend van individualisering is ook van invloed op vrijwilligerswerk. Mensen zijn nog steeds bereid om vrijwilligerswerk te doen, maar eerder flexibel en kortstondig dan op structurele basis. Van de Amersfoortse sportverenigingen geeft 47% aan moeite te hebben om openstaande vrijwilligersfuncties in te vullen, terwijl 69% geen menskracht heeft om vrijwilligersbeleid uit te voeren.

Samenwerking met andere sportaanbieders en maatschappelijke partners biedt verenigingen kansen om ook in de toekomst succesvol te zijn en hun positie binnen het Amersfoortse speelveld te versterken. 56% van de verenigingen erkent dat samenwerking meer mogelijk maakt, maar de manier waarop die samenwerking tot stand moet komen en hoe ver die moet gaan, roept de nodige vragen op. 44% van de Amersfoortse sportverenigingen¹³ geeft aan niet van plan te zijn samenwerking op te zoeken.

8 [Gemeente Amersfoort, Vrijtijdsmonitor 2018](#)

9 *Rapportage Sport 2018, Sociaal Cultureel Planbureau*

10 *NOC*NSF, Kiss rapportage 2016*

11 *NOC*NSF, Kiss rapportage 2016*

12 *SRO/Gemeente Amersfoort, Verenigingsscan 2019*

13 *SRO/Gemeente Amersfoort, Verenigingsscan 2017*

Photo by Anjanam Mahapatra / Unsplash

2.4.2 Commerciële sportaanbieders

35% van de Amersfoorters sport bij een commerciële sportaanbieder. Van deze groep doen de meeste mensen aan fitness. Ondanks dat Amersfoort relatief weinig fitnesscentra telt, is de fitnessdeelname in de stad met 29% hoog te noemen. Brancheorganisatie [NL Actief](#) stelt dat ouderen de fitnessclub als gezellige ontmoetingsplek zien en dat jongeren de sportschool in toenemende mate als alternatief voor verenigingssport beschouwen, door de flexibele deelnamemogelijkheden. Een groepsinterview in 2018 met jongeren in Amersfoort (tot 21 jaar) bevestigt dat beeld: vrijwel alle deelnemers aan het groepsgesprek sporten bij een sportschool. Ze vinden het belangrijk dat ze hier flexibel kunnen sporten, wanneer het hen uitkomt. Ook is de sportschool voor hen een ontmoetingsplek. Bij verenigingen zit je veel meer vast aan vaste tijden en dagen, dat is voor deze jongeren belemmerend¹⁴.

¹⁴ SRO/gemeente Amersfoort, *Jongeren over sport, groepsinterview, 2018*

¹⁵ [Gemeente Amersfoort, Vrijtijdsmonitor 2018](#)

2.4.3 Flexibiliteit

Om georganiseerd te kunnen sporten moeten inwoners meestal lid zijn van een sportvereniging. Dit aanbod is vaak traditioneel en past niet altijd meer bij de behoefte aan flexibiliteit van de moderne sporter. Een alternatief zou kunnen zijn om een (flexibele) sportkaart in te voeren, waarbij het mogelijk is om trainingen te volgen bij verschillende sportclubs of sportaanbieders. Om een bepaalde sport eens uit te proberen, om verschillende clubs af te wisselen of om zomer- en wintersporten af te kunnen wisselen. 37% van de inwoners van Amersfoort geeft aan een dergelijke sportkaart te kiezen als die er zou zijn. Vooral inwoners die nu nog weinig sporten en inwoners die nu ongeorganiseerd sporten geven aan interesse te hebben in een flexibele sportkaart¹⁵. Verder onderzoek en ervaringen elders in het land kunnen een beter beeld geven van de kansen, maar ook de praktische uitdagingen die een dergelijke aanpak voor Amersfoortse verenigingen biedt.

“Bij fitness is het grote voordeel dat je niet vast zit aan een bepaalde tijd. Voetbal is echt een teamsport, waardoor je veel meer gebonden bent aan bepaalde tijden.”

2.4.4 Sportaccommodaties

Amersfoort beschikt over een ruim aanbod van binnen- en buitensportvoorzieningen van verschillend type en formaat, die in (boven)gemiddeld goede staat zijn. Dit wordt bevestigd door het feit dat 64% van de Amersfoorters aangeeft tevreden te zijn met de kwaliteit van de sportvoorzieningen en -activiteiten in de stad. Dit betekent niet dat de rest ontevreden is: zij geven vooral aan dat zij zich onvoldoende hebben verdiept in het aanbod om hier een oordeel over te kunnen geven. Slechts 6% geeft aan niet tevreden te zijn. De meeste accommodaties worden vooral door verenigingen gebruikt. Voor de binnensportaccommodaties ligt de regie voor ingebruikgeving bij SRO, terwijl bij buitensport de verenigingen zelf de regie hebben. De afgelopen jaren is veel gedaan om de sportvoorzieningen breder in te zetten en open te stellen voor gebruik door niet-leden. Via de huur-een-uur-formule kunnen individuele bewoners sportruimte in de binnensportaccommodaties huren en hebben buitensportverenigingen vanaf 2014 de mogelijkheid om de sportaccommodatie onder te verhuren voor sport gerelateerde doeleinden. Fase 1 van het traject [Pilot Sportparken](#) heeft veel ideeën en potentiële projecten opgeleverd om sportvoorzieningen breder inzetbaar te maken en kunnen komende

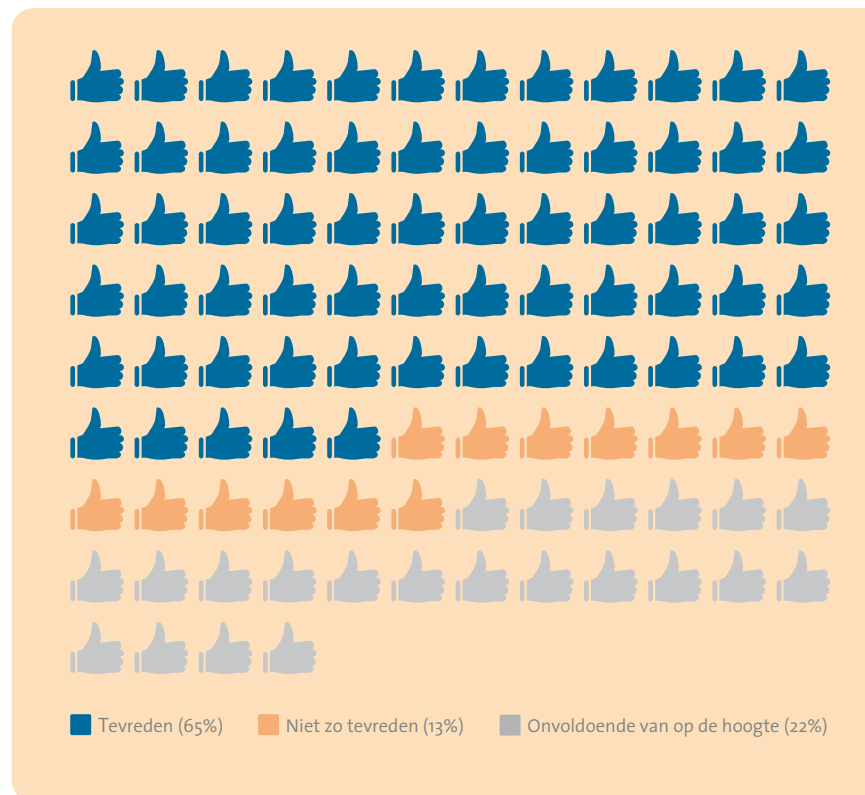
jaren verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd. De groei van de stad, opkomst van nieuwe sporten en breder gebruik van sportaccommodaties zorgen voor intensiever gebruik van de Amersfoortse sportaccommodaties. Hierdoor stijgt de vraag naar extra kunstgrasvelden, meer en modernere kleedkamers en nieuwe sportvoorzieningen. Omdat het hier veelal om grote investeringen gaat, zal er in veel gevallen een beroep worden gedaan op de gemeente om deze ontwikkelingen te financieren.

2.4.5 Openbare ruimte

Misschien wel de belangrijkste sportaccommodatie van de stad is de openbare ruimte. De helft van de Amersfoorters geeft aan hier gebruik van te maken voor sport- en beweegactiviteiten en 65% is tevreden over de hoeveelheid en diversiteit aan sportmogelijkheden in de openbare ruimte. In 2014 was nog 70% tevreden. Als verbeterpunten worden onder andere het toevoegen van fitnessvoorzieningen en routes genoemd, maar ook de staat van onderhoud, verlichting en handhaving. Tussen 2014 en 2018 is het aantal beschikbare vierkante meters voor beweegvriendelijk gebruik in de stad afgenomen. Hoewel het aantal vierkante meters voor speelondergronden als zand, rubber en gietvloer is toegenomen met ca. 1.500m² (+5,3%) zien we een afname van het aantal vierkante meter recreatief gras met ruim 33.000m² (-3,5%)¹⁶. Dit is opgegaan in andere categorieën ruimtegebruik, zoals: nieuwbouw en alternatieve groenvoorziening. In de Atlas Leefomgeving is voor alle Nederlandse gemeenten een vergelijking gemaakt hoe de gemeenten scoren op de kernindicator beweegvriendelijke omgeving. Amersfoort scoort hier met een score van 2,30 (op een schaal van 5) lager dan het gemiddelde in Nederland, dat op 2,61 ligt.

2.5 'Sport als doel' en 'sport als middel'

Sport en bewegen heeft een duidelijke maatschappelijke waarde. In de afgelopen kabinetperiodes is daarom sterk de nadruk gelegd op 'sport als middel', oftewel het inzetten van sport en bewegen als (gedeeltelijke) oplossing voor maatschappelijke vraagstukken. Er werden kansen gezien in relatie met de drie decentralisaties in het sociale domein (AWBZ naar Wmo, Participatiewet, Jeugdwet). Landelijke regelingen als die voor de Buurtsportcoaches en de Sportimpuls werden ook in dat licht vormgegeven. Dit heeft de positie van sport en bewegen binnen het sociale domein

nadrukkelijk versterkt. Met de ondertekening van het Nationaal Sportakkoord in 2018 wordt voor de komende periode echter veel meer de nadruk gelegd op 'sport als doel'. Het doel is om sport en bewegen voor iedereen aantrekkelijk, toegankelijk en bereikbaar te maken: inclusief sporten en bewegen. Het ervaren van plezier in sport en bewegen op ieders eigen manier staat centraal, waarbij positieve maatschappelijke effecten als vanzelf volgen. Amersfoort volgt deze lijn in haar beleid.

¹⁶ Gemeente Amersfoort, Geopoort, juni 2018)

De ambitie van Amersfoort

*Wethouder Hans Buijtelaar:
"omdat sporten niet voor iedereen
vanzelfsprekend is, willen wij een
handje helpen"*

Een leven lang sporten en bewegen

In Amersfoort is sport en bewegen geen afzonderlijk thema, maar een integraal onderdeel van het leven in de stad. Sport en bewegen brengt plezier, houdt Amersfoorters fit en vitaal en draagt bij aan maatschappelijke vraagstukken in buurten en wijken. In dit hoofdstuk leest u welke ambitie de gemeente de komende jaren heeft op het gebied van sport en bewegen.

De ambitie van de gemeente Amersfoort in deze nieuwe sportnota is *een leven lang sporten en bewegen voor iedere Amersfoorter*. Bij de uitvoering van deze ambitie, houden we de volgende vier waarden in ons achterhoofd: sporten en bewegen geeft **plezier**, het zorgt voor maatschappelijke **winst**, het vraagt om **teampay** en er is een sportaanbod voor **iedereen in zijn of haar nabijheid**.

3.1 Plezier

De kracht van sport is dat het heel veel mensen plezier geeft. Voor de meeste mensen is sport een leuke vrijetijdsbesteding door actief deel te nemen aan sportactiviteiten, mee te leven met sporters, evenementen te beleven, talenten te ontwikkelen of prijzen te winnen. Deze intrinsieke waarde van sport is daarom de basis van het Amersfoortse sportbeleid. Wij vinden het belangrijk dat iedere Amersfoorter van 0 tot 100 jaar kan meedoen met sport en bewegen en daar plezier aan beleeft.

3.2 Winst

Juist om dat sport en bewegen zo leuk is en het veel mensen aanspreekt en activeert, heeft sport het vermogen om bij te dragen aan een gezond en vitaal Amersfoort. Tal van wetenschappelijke onderzoeken tonen inmiddels aan dat sporten en bewegen positieve effecten heeft op de gezondheid van mensen, op de kwaliteit van leven en dat het leidt tot een toename van de levensverwachting. Werkgevers ervaren een toename in arbeidsproductiviteit en een afname van ziekteverzuim wanneer hun werknemers sportief actief zijn. Op sociaal gebied heeft sport en bewegen positieve effecten op leerprestaties en schooluitval en zorgt het voor een afname van criminaliteit. Sport en bewegen zorgt voor ontmoeting, sociale verbinding en kan ervoor zorgen dat mensen (weer) participeren in de samenleving.

Sporten levert ook letterlijk winst op. Als iemand duurzaam gaat sporten, wordt duidelijk dat het algemene maatschappelijke resultaat positief is en per persoon kan oplopen van circa €25.000 tot 100.000. Hierbij valt te denken aan vermindering van ziekteverzuim, een hogere kwaliteit van leven en een hogere levensverwachting¹⁷. Dit noemen we *social return on investment* (SROI). In Amersfoort is de SROI 2,5. Dit betekent dat elke euro die we als gemeente investeren in sport, direct € 2,50 oplevert voor de stad¹⁸.

3.3 Teampay

Het sport- en beweegbeleid in Amersfoort is niet alleen een verantwoordelijkheid van de gemeente. De beste sportprestaties worden in teams behaald. Alleen door samen te werken met onze maatschappelijke partners, sportaanbieders en inwoners behalen we de resultaten die we voor ogen hebben. We benutten daarom hun kracht en ideeën en omarmen en stimuleren initiatieven vanuit de stad. Als gemeente nemen we de regie waar dat nodig is, maar faciliteren en verbinden waar dat kan.

3.4 Sport dichtbij

Amersfoort kent veel verschillende wijken en buurten. Geen van deze wijken buurten is hetzelfde en bevolkingssamenstelling, behoeften en vraagstukken kunnen sterk verschillen. Samen met onze partners stemmen we het aanbod van sportactiviteiten en sportvoorzieningen af op de lokale situatie. De inzet van sportactiviteiten en het voorzieningenniveau kan daarom per gebied verschillen.

Hoofddoelstellingen:

- Een stijging van het percentage Amersfoorters dat wekelijks sport of recreatief beweegt naar 85% in 2024 (81% in 2018).
- Het percentage Amersfoorters van 4 jaar en ouder dat voldoet aan de nieuwe beweegrichtlijn is in 2024 hoger dan het landelijke gemiddelde.¹⁹

¹⁷ *Ecorys, De sociaal economische waarde van sport en bewegen*

¹⁸ *Mulier Instituut, De SROI van sport en bewegen in Amersfoort, april 2019.*

¹⁹ *In 2017 was dit percentage 47%*

Hoofdstuk 4

Bouwstenen voor een sportief Amersfoort

Met deze sportnota bouwen we verder op de fundamenten die zijn gelegd in sportnota Amersfoort FIT uit 2013. Uit [de evaluatie van deze nota](#) is gebleken dat er veel successen zijn behaald. Grote koerswijzigingen zijn daarom niet nodig. We scherpen ons beleid nu aan en brengen nieuwe accenten aan om te werken aan onze ambitie. Hiervoor hebben we vier bouwstenen bedacht. In dit hoofdstuk leest u uit welke bouwstenen de ambitie is opgebouwd en welke doelstellingen daarbij horen.

Ambitie: Een leven lang sporten en bewegen voor iedere Amersfoorter

Bouwsteen 1:	Bouwsteen 2:	Bouwsteen 3:	Bouwsteen 4:
Inclusief sporten en bewegen	Sportverenigingen en -aanbieders	Sport-accommodaties	Openbare ruimte

De vier bouwstenen:

- Bouwsteen 1: Inclusief sporten en bewegen
- Bouwsteen 2: Sportverenigingen
- Bouwsteen 3: Sport accommodaties
- Bouwsteen 4: Openbare ruimte

4.1 Bouwsteen 1: Inclusief sporten en bewegen

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner van Amersfoort van 0 tot 100 jaar zonder uitzondering gemakkelijk toegang heeft tot het sport- en beweegaanbod in de stad, er plezier aan beleeft en zijn of haar talent kan ontdekken en ontwikkelen. Ieder op zijn of haar eigen manier en niveau. We voeren daarom geen specifiek beleid voor verschillende doelgroepen, maar richten ons op alle Amersfoorters die (meer) zouden willen sporten en bewegen. Het ervaren van plezier in sporten en bewegen wordt daarmee voor iedereen vanzelfsprekend. Dit betekent echter niet dat we alle Amersfoorters hetzelfde benaderen en dat het sport- en beweegaanbod voor iedereen hetzelfde is, maar differentiëren naar behoefte. We sluiten niemand uit als bij deelname aan sport- en beweegactiviteiten.

4.1.1 Sport en bewegen in de wijk

Sport- en beweegactiviteiten moeten toegankelijk en bereikbaar zijn voor iedereen; laagdrempelig, dichtbij de eigen woonomgeving en aansluitend op de behoefte. Zo wordt het voor iedereen aantrekkelijk om te sporten en te bewegen.

Wat willen we bereiken?

- In 2024 zijn voor alle 9 stadsgebieden wijkplannen vastgesteld, waarin sport- en beweegaanbod is opgenomen.
- Meer dan 75% van de inwoners van Amersfoort is in 2024 tevreden met het sport- en beweegaanbod in de stad. Hierbij is het van belang dat we beter kenbaar maken wat het sport- en beweegaanbod in de stad is, zodat meer inwoners een oordeel kunnen vellen over het aanbod.
- Vanuit doorverwijzende instanties als wijkteams en huisartsen worden tot 2024 ieder jaar meer inwoners doorverwezen naar wijkgericht sport- en beweegaanbod. In 2018 waren dit 809 doorverwijzingen.

Hoe willen we dit bereiken?

- Het sportaanbod sluit aan bij de ontwikkeling van wijkplannen. Samen met onder andere de wijkteams, Indebuurt033, ABC Scholen, SRO, sportverenigingen en andere beweegaanbieders worden wijkplannen ontwikkeld en uitgebreid met een activiteiten aanbod op het gebied van sport en bewegen. Buurtsportcoaches zijn hierbij de spin in het web en nemen hiervoor het initiatief. Afhankelijk van het wijkprofiel, de vraag vanuit de wijk en het bestaande sport- en beweegaanbod, verschilt het activiteitenplan per wijk. We sluiten hierbij aan bij de indeling in [9 stadsgebieden](#) die wordt gehanteerd door professionals binnen het sociaal domein. Wanneer aanbod ontbreekt en niet ontwikkeld kan worden door bestaande sport- en beweegaanbieders, organiseren de buurtsportcoaches deze activiteiten (tijdelijk).
- Jongeren-, cultuur- en buurtsportcoaches werken samen om inactieve bewoners te activeren en te betrekken binnen de sociale context van de wijk. We maken afspraken met doorverwijzende instanties als wijkteams en huisartsen om sport- en beweegactiviteiten in te zetten voor mensen in een kwetsbare situatie.

“Als we met elkaar praten over een integrale aanpak als succesvolle basis voor zorg en onderwijs dan is juist de buurtsportcoach de eerste concrete uitwerking hiervan. Laten we hier zuinig op zijn!”

- Met doorverwijzende instanties als huisartsen en wijkteams onderzoeken we wat er nodig is om mensen met een zorg- of hulpvraag meer te laten bewegen en hoe vraag en aanbod beter bij elkaar gebracht kunnen worden. Uitkomsten van dit onderzoeken verwerken we in de wijkplannen.
- Sport en bewegen zijn integraal onderdeel van de gezonde wijkaanpak en van succesvolle projecten als Sociaal Vitaal, Keivitaal en B.Slim. Het gedachtegoed van [Positieve gezondheid](#) is daarbij het uitgangspunt.
- We ondersteunen de ambitie uit het [Nationaal Preventieakkoord](#) dat uiterlijk in 2025 (nagenoeg) alle sportverenigingen en sportaccommodaties rookvrij zijn. Daarom maken we met onze partners afspraken over het rookvrij maken van sportaccommodaties in de stad en helpen hen bij de implementatie daarvan, zodat uiterlijk in 2024 alle Amersfoortse sportaccommodaties rookvrij zijn. Al in 2019 en 2020 zorgt SRO al dat de binnensportaccommodaties en de zwembaden rookvrij worden.
- De gemeente start met een bewustwordingscampagne gericht op inwoners en professionals met als doel dagelijks bewegen net zo vanzelfsprekend en leuk te laten zijn als andere dagelijkse activiteiten. We gebruiken hierbij onder andere de [‘Beweegcirkel’](#) van Kenniscentrum Sport.

4.1.2 Sport en bewegen op school

Kinderen halen de beweegrichtlijn niet door alleen in hun vrije tijd te sporten. Manieren om te sporten en te bewegen voor, tijdens en na schooltijd zijn een goede en welkome aanvulling. Sporten en bewegen op school helpt bij de ontwikkeling van een brede beweegvaardigheid (oftewel de motorische ontwikkeling van kinderen). Daarbij snijdt het mes aan twee kanten. Scholen hebben ook baat bij leerlingen die veel bewegen en fit zijn. Zo hebben kinderen meer energie, kunnen ze zich beter concentreren, ervaren ze minder stress en halen ze betere schoolresultaten.

“de buurtsportcoach kent kinderen van diverse scholen en in de wijk ontmoeten deze kinderen elkaar bij de sportieve naschoolse activiteiten. Begeleiding door de buurtsportcoach maakt dat deze ontmoetingen succesvol zijn, een belangrijk middel tegen segregatie en voor inclusie en veiligheid”

Een goed ontwikkelde beweegvaardigheid is belangrijk voor het plezier en een

positieve ervaring bij sporten en bewegen. Het vergroot ook de kans dat kinderen blijven sporten, ook als zij naar de middelbare school gaan. Dit is vaak een moment waarop kinderen stoppen met sporten. Ook leidt een betere beweegvaardigheid tot minder blessures op latere leeftijd.

Wat willen we bereiken?

- In 2024 is tenminste driekwart van de Amersfoortse scholen (PO en VO) ondersteund bij de vormgeving van hun sport- en beweegaanbod tijdens en na schooltijd.
- In 2024 is de beweegvaardigheid van Amersfoortse kinderen verbeterd.

Hoe willen we dit bereiken?

- We zetten buurtsportcoaches in voor het primair onderwijs. Zij ondersteunen docenten op scholen in de vier achterstandswijken²⁰ bij het geven van sport- en beweegaanbod tijdens de gymlessen of ondersteunen op die plekken waar geen vakleerkrachten bewegingsonderwijs beschikbaar zijn. Ook verzorgen zij naschools sportaanbod in de wijken en schoolsporttoernooien, met als groot voordeel dat leerlingen van verschillende scholen elkaar ontmoeten.
- We zetten buurtsportcoaches in voor het voortgezet onderwijs. Samen met middelbare scholen en hun leerlingen maken zij plannen om jongeren duurzaam te laten sporten en bewegen, bijvoorbeeld door middel van een aantrekkelijk naschools aanbod. Hiermee sluiten we aan bij de uitvoering van het [IJslands Model](#) waar de gemeente Amersfoort in de periode 2019 t/m 2021 mee werkt.
- In 2020 doen we een o-meting naar de beweegvaardigheid van Amersfoortse scholieren in het primair onderwijs. Om voortgang te meten, doen we dat
- ook in 2022 en 2024. De buurtsportcoaches ontwikkelen samen met de vakleerkrachten in het onderwijs programma's om achterstanden in beweegvaardigheid tegen te gaan.

²⁰ *Kruiskamp/Koppel, Soesterkwartier, Liendert/Rustenburger, Randenbroek/Schuilenburg*

4.1.3 Sport en bewegen voor LHBTI'ers en mensen met een beperking

Sport- en beweegactiviteiten zijn toegankelijk voor alle Amersfoorters in de breedste zin. Niemand mag op basis van leeftijd, achtergrond, inkomen, beperking of geaardheid worden uitgesloten. We staan voor een sport- en beweegklimaat waarin het altijd plezierig, veilig en vreedzaam sporten is. Helaas is dit nog niet altijd het geval. Nog steeds komt het voor dat LHBTI-inwoners op het sportveld uitgesloten worden of voelen mensen met een beperking zich een buitenstaander wanneer zij hun sport beoefenen. We zien nog steeds dat sport- en beweegdeelname bij deze groepen Amersfoorters achterblijft.

Wat willen we bereiken?

- In 2024 is minimaal de helft van de Amersfoortse sportverenigingen en sportaanbieders aangesloten bij het [Regenboogplatform Amersfoort](#) en dragen zij actief uit dat iedere inwoners van Amersfoort welkom is.
- Het aantal sportverenigingen en sportaanbieders met een specifiek aanbod voor inwoners met een beperking is in 2024 minimaal verdubbeld ten opzichte van 2018 naar minimaal 24.
- In 2024 heeft driekwart van de gemeentelijke sportaccommodaties geen fysieke drempels.

Hoe willen we dit bereiken?

- Bij iedere subsidieaanvraag vragen we verenigingen in beeld te brengen hoe zij het thema inclusiviteit binnen hun vereniging vorm geven en borgen. Dit is een voorwaarde voor de verstrekking van de subsidie.
- We richten onze communicatie op sportaanbieders en inwoners om te laten zien dat Amersfoort een inclusieve stad is met een inclusief sportbeleid en wat dat voor de Amersfoortse sportwereld betekent. Op deze manier bevorderen we ook dat verenigingen zich aansluiten bij het Regenboogplatform.
- We vinden het belangrijk dat alle Amersfoorters kunnen genieten van sportevenementen in eigen stad. Daarom investeren we in het binnenhalen van aansprekende stadsbrede sportevenementen. Deze sportevenementen worden gefinancierd uit het stedelijk evenementenfonds.
- We verwijderen fysieke drempels bij sportaccommodaties, zodat ook inwoners met een fysieke beperking overal terecht kunnen om hun sport te beoefenen. Hiervoor brengen we samen met de gemeentelijke afdeling Vastgoedontwikkeling en Beheer in beeld bij welke accommodaties drempels aanwezig zijn en wat ervoor nodig is om deze weg te nemen. Omdat we voor binnensportaccommodaties en zwembaden de o-situatie kennen, investeren we in 2020 in de toegankelijkheid van sporthallen en zwembaden. Voor gymzalen en buitensportaccommodaties wordt met de gemeentelijke afdeling Vastgoedontwikkeling en Beheer de situatie in beeld gebracht en worden plannen gemaakt om ook bij die accommodaties fysieke drempels weg te nemen. Daarnaast stimuleren we verenigingen via de subsidieregeling sport en bewegen hun eigen accommodatie ook aan te passen zodat fysieke drempels verdwijnen.
- We bieden op regioniveau sport- en beweegaanbod aan voor mensen met een beperking. Hiervoor gaan we verder met de samenwerking binnen het programma [Grenzeloos Actief](#).
- Samen met sport- en beweegaanbieders ontwikkelen we sport- en beweegarrangementen op maat voor inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Deze arrangementen worden gekoppeld aan de wijkplannen en zijn een aanvulling op de mogelijkheden die er al zijn vanuit het Jeugdfonds Sport en Cultuur voor kinderen en de bijdrage van maximaal € 100,- voor volwassenen vanuit de gemeentelijke minimaregeling.

4.2 Bouwsteen 2: Sportverenigingen

Sportverenigingen zijn een essentiële schakel in de Amersfoortse sport-infrastructuur. Het is niet voor niets dat circa een kwart van de Amersfoortse bevolking lid is van een sportvereniging. Sportverenigingen bieden een omgeving waar mensen in georganiseerd verband met plezier en op een veilige manier kunnen sporten. Ze bieden tegelijkertijd een omgeving waarin sociale interactie, ontmoeting en vriendschap belangrijke elementen zijn van het totaalplaatje.

Sportverenigingen staan echter onder druk door veranderende behoeften en wensen van sporters. Verenigingen hebben onder meer te maken met een grote uitstroom van leden in de tienerleeftijd en ze hebben moeite om vrijwilligers te vinden om de club draaiend te houden. Commerciële sport- en beweegaanbieders springen in dat gat en zijn beter in staat te voldoen aan de behoeften en wensen

van de hedendaagse sportconsument. Om ook in de toekomst succesvol te kunnen zijn, past de sportvereniging zich aan aan de behoeften van de moderne sporter, stelt zij zich open voor haar omgeving en vervult zij een centrale rol in de wijk. Samenwerking met andere sportaanbieders en, onderwijnsinstellingen en maatschappelijke partners vergroot hierbij de kans op succes.

“De kinderen van onze VO school willen minder verplichtingen, kan er voor deze groep nieuw aanbod komen, zonder competitie”

Wat willen we bereiken?

- Tenminste 50% van de Amersfoortse sportverenigingen heeft in 2024 nieuw sport- en beweegaanbod, aanvullend op het traditionele verenigingsaanbod.
- Minstens 75% van de Amersfoortse sportverenigingen heeft in 2024 een actueel beleidsplan.
- In 2024 werken tenminste de helft van alle Amersfoortse sportverenigingen op structurele basis samen met andere sportverenigingen, maatschappelijke organisaties of het bedrijfsleven.
- In 2024 leveren sportverenigingen een bijdrage aan alle 9 wijkplannen.

Hoe willen we dit bereiken?

- Iedere twee jaar voeren we een verenigingsscan uit. De uitkomsten van deze scans geven ons inzicht in de voortgang en resultaten op thema's als sportbestuur, vrijwilligersbeleid, talentontwikkeling en inclusief sportaanbod. Zo

kunnen we de vereniging gericht ondersteunen.

- We versterken de bestuurskracht bij verenigingen. We zetten hiervoor extra (gespecialiseerde) buurtsportcoaches in. Samen met de vereniging stellen we praktische beleidsplannen op die verenigingen en besturen houvast geven bij het vormgeven van het verenigingsaanbod.
- We hebben meer aandacht voor het vrijwilligersbeleid. We sluiten hierbij aan bij het [gemeentelijke vrijwilligersbeleid](#), dat onder andere gericht is op trainingen en organisatieversterking. Door netwerkvorming en kennisuitwisseling maken verenigingen en andere vrijwilligersorganisaties in de stad gebruik van elkaars kennis, infrastructuur en vrijwilligers. Onze buurtsportcoaches zoeken proactief naar deze verbindingen in samenwerking met [Indebuurt033](#).
- We vinden het belangrijk dat iedere inwoner van Amersfoort zijn of haar sport- en beweegtalent kan ontwikkelen. We ondersteunen daarom verenigingen en scholen bij talentontwikkeling door een gespecialiseerde buurtsportcoach in te zetten, vrijwilligers te trainen en verenigingen te ondersteunen met de subsidie voor de versterking van het sporttechnisch jeugd kader.
- We onderzoeken de mogelijkheden om samen met verenigingen en het onderwijs een structuur op te zetten om Amersfoortse sporttalenten te ondersteunen bij het beoefenen van hun sport en ontwikkelen van hun talent en hen zo te behouden voor de stad Amersfoort. Denkrichtingen zijn: het instellen van een talentenfonds, het inrichten van (regionale) trainingscentra en het faciliteren van talentvolle sporters bij huisvesting en goede scholing in aanloop naar hun verdere sport-carrière.
- Om ook in de toekomst succesvol te kunnen zijn, is het belangrijk dat verenigingen meebewegen met de ontwikkelingen in de maatschappij en inspelen op de behoeften en wensen van de moderne sporter. Flexibele lidmaatschappen en gedifferentieerd sport- en beweegaanbod, of gezamenlijke lidmaatschapsvormen als een flexibele sportkaart kunnen verenigingen helpen bij het aantrekken en behouden van groepen sporters die nu nog niet verbonden zijn aan een sportvereniging. Dit kan bij individuele verenigingen, maar we hebben de voorkeur voor samenwerkingsverbanden tussen verenigingen of andere sportaanbieders. Waar nodig ondersteunen we verenigingen bij de ontwikkeling van nieuwe deelnamevormen.

- We werken toe naar intensievere samenwerking tussen sportverenigingen op het gebied van bestuurskracht, sportaanbod, talentontwikkeling en accommodatiegebruik. Hierdoor kunnen verenigingsbesturen krachtiger worden, blijven meer leden behouden, verwatert minder talent en worden accommodaties beter gebruikt. Maar ook stimuleren we samenwerking tussen sportverenigingen en commerciële sportaanbieders of andere maatschappelijke organisaties als welzijnsorganisaties en cultuuraanbieders. Waar nodig leggen we contacten en begeleiden we samenwerkingstrajecten. Buurtsportcoaches betrekken verenigingen waar mogelijk bij het opstellen en uitvoeren van wijkplannen.
- Om samenwerking tussen sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven te stimuleren, sluiten we structureel aan bij de [Matchbeurs](#), die eens in anderhalf jaar in Amersfoort wordt georganiseerd.
- Sportverenigingen in Amersfoort hebben de mogelijkheid een aanvraag te doen binnen de subsidieregeling Sport & Bewegen voor investeringen in hun sportaccommodatie, de organisatie van sportevenementen, het realiseren van sportinfrastructuur voor openbaar gebruik en het stimuleren van samenwerking en fusies. We stimuleren sportverenigingen hier gebruik van te maken en begeleiden verenigingen met het voorbereiden van een subsidieaanvraag als dat nodig is.

4.3 Bouwsteen 3: Sportaccommodaties

De sportaccommodaties in Amersfoort staan er goed voor. Verspreid over de hele stad zijn er mogelijkheden om te sporten in tal van binnen- en buitensportaccommodaties en zwembaden. Gemiddeld genomen zijn de voorzieningen kwalitatief van goed niveau. De tarieven voor ingebruikgeving van de Amersfoortse sportaccommodaties wijken nauwelijks af van die in vergelijkbare gemeenten²¹. Via de sportverenigingen in de stad maken ruim 40.000 inwoners wekelijks gebruik van de sportaccommodaties.

Maar we kunnen meer uit onze accommodaties halen. We hebben vastgesteld dat onze investeringen (bv. het toevoegen van capaciteit door de aanleg van kunstgrasvelden) niet steeds het beoogde effect sorteerden op de sportdeelname. Tijdens competitiedagen en trainingsavonden is de bezetting hoog, maar op

andere momenten staan veel van onze sportzalen en -velden leeg. Dat is zonde. We werken daarom toe naar een situatie dat onze sportaccommodaties veel breder worden ingezet voor de maatschappij en zij gebruikt worden door veel meer gebruikersgroepen dan alleen de sportverenigingen in de stad. Zo dragen onze sportaccommodaties bij aan de ontmoeting en verbinding tussen Amersfoorters. Met de huur-een-uur-formule, de mogelijkheid voor verenigingen om de accommodatie onder te verhuren en de eerste fase van de pilot Sportparken zijn de afgelopen jaren de eerste verkenningen gedaan om meer uit de Amersfoortse sportaccommodaties te halen. En met de opening van Amerena beschikt de stad nu over een nieuwe moderne sportaccommodatie die naast een functie voor de sport ook een nadrukkelijke functie voor de buurt heeft.

We zetten daarom in op een voorzieningenaanbod dat past bij de groei van de stad, evenwichtig is verdeeld en aansluit bij de trends en ontwikkelingen op het gebied van sportbeoefening in Amersfoort. Sportvoorzieningen worden zo multifunctioneel en intensief mogelijk gebruikt. Niet alleen door sportverenigingen, maar ook door inwoners, onderwijsinstellingen, maatschappelijke partners uit zorg en welzijn, commerciële sportaanbieders, bedrijven, etc.

Wat willen we bereiken?

- In 2024 worden meer Amersfoortse sportaccommodaties multifunctioneel gebruikt door verschillende gebruikersgroepen.
- In 2024 worden de Amersfoortse sportvoorzieningen intensiever gebruikt.

Hoe willen we dit bereiken?

- We onderzoeken wat de toekomstige vraag naar sportaccommodaties en zwembaden in de stad is in relatie tot bevolkingsprognoses en sportdeelnamecijfers. Op basis daarvan stellen we een meerjarig investeringsprogramma op, waarin een lange termijnvisie op de sportaccommodaties in de stad is opgenomen. We denken hierbij aan nieuwe voorzieningen, maar ook aan vervanging en aanpassing van bestaande

²¹ *Tarievenvergelijking sportaccommodaties in Amersfoort, Mulier Instituut, Maart 2019*

voorzieningen. Onze sportaccommodaties zijn toekomstbestendig en geschikt voor multifunctioneel en intensief gebruik. Het centraliseren en samenvoegen van accommodaties behoort daarbij nadrukkelijk tot de mogelijkheden.

- We evalueren de mogelijkheid die verenigingen hebben om hun accommodatie onder te verhuren voor sport gerelateerde activiteiten door derden. Hierbij brengen we ook de bezettingsgraad van de afzonderlijke accommodaties in beeld.
- Voor de binnensportaccommodaties bestaat al de mogelijkheid om die los per uur te huren via de [huur-een-uur-formule](#). We onderzoeken of we deze mogelijkheid uit kunnen breiden naar de buitensportaccommodaties.
- We brengen de opbrengsten van de pilot Sportparken, fase 1, in de praktijk om het multifunctioneel gebruik van de sportaccommodaties in de stad te vergroten. Op een aantal sportparken stellen we een sportparkmanager aan die de samenwerking tussen de verschillende sportaanbieder stimuleert en faciliteert en het multifunctioneel gebruik van het sportpark bevordert. Maatschappelijke organisaties, bedrijven en bewoners in de buurt van het sportpark worden nauw betrokken bij het ontwikkelen van business cases. We starten hiermee op sportpark Zielhorst en sportpark Vermeer- en Leusderkwartier.
- We nemen besluiten over de ‘hardware’ in de sport. Samen met tennisvereniging ALTA gaan we op zoek naar een passende locatie voor een binnenhal. Hockey Club Eemvallei krijgt één vaste locatie in Vathorst; we bekijken welke investeringen nodig zijn om sportpark Zielhorst een upgrade te geven en nemen een besluit over de renovatie- en onderhoudskosten voor Zwembad Hoogland en het Bosbad. Daarnaast bekijken we hoe deze baden een rol kunnen spelen in het vergroten van de recreatieve zwemcapaciteit in de stad.
- Voor de periode tot en met 2022 hebben we de vervangingsinvesteringen voor onze sportaccommodaties in beeld gebracht en gepland. Het gaat hierbij om investeringen in (kunstgras)velden en kleedkamers. Voor wat betreft de binnenaccommodaties bekijken we de mogelijkheden of we bij vervanging accommodaties kunnen clusteren om de capaciteit en mogelijkheden voor sport te vergroten. Als eerste gaat dit spelen in Schothorst waar twee verouderde gymzalen staan die op termijn vervangen moeten worden.

4.4 Bouwsteen 4: Openbare ruimte

De openbare ruimte wordt steeds belangrijker als plek om te sporten en te bewegen. Nu al gebruikt de helft van de Amersfoorters de openbare ruimte voor sporten en bewegen. De verwachting is dat dit in de toekomst alleen maar zal toenemen. De buitengebieden van Amersfoort bieden hiervoor talloze mogelijkheden, bijvoorbeeld in de bossen of langs de Eem. Maar ook in de stad zijn beweegmogelijkheden belangrijk. We willen dat het voor onze inwoners aantrekkelijk is om te sporten en te bewegen zodra ze hun voordeur uitstappen. Hiervoor hebben we al beweeggrondjes en sport-, speel- en beweegplekken verspreid over de hele stad, maar de komende jaren werken we aan het verder geschikt maken van de openbare ruimte voor sport en bewegen. We bieden daarbij specifiek ruimte aan urban sports: nieuwe stadse vormen van sport als bootcamp, calisthenics, freerunning, skaten en straatvarianten van sporten als voetbal en basketbal.

In veel gevallen zijn grote ingrepen of aanpassingen niet nodig om de fysieke omgeving aantrekkelijker te maken voor sport en bewegen. Een schone, (sociaal) veilige buitenruimte die goed bereikbaar en toegankelijk is, is vaak al voldoende. Zo’n omgeving stimuleert creativiteit en beweegvaardigheid. Herkenbaarheid, bewegwijzering en goede verlichting zijn ook belangrijke randvoorwaarden. De inrichting van de openbare ruimte die geschikt is voor sporten en bewegen is een

opgave voor de gemeente en de inwoners van Amersfoort samen. Daarom kijken we goed naar de wensen en initiatieven van bewoners. De invoering van de omgevingswet biedt daarvoor kansen en handvatten.

“het free runnen is in korte tijd zó populair geworden, wij hebben nu een wachtlijst, als vereniging hebben wij niet zoveel trainers beschikbaar”

“De parken in Amersfoort kunnen nog veel beter worden benut voor sportieve activiteiten, ook door sportverenigingen”

Wat willen we bereiken?

- Binnen alle plannen voor gebiedsontwikkeling, bijvoorbeeld in Langs Eem en Spoor, en aanpassingen in de stad wordt in de ontwerpfase ruimte vrijgemaakt voor sport en bewegen in de buitenruimte.
- Op minimaal vier tot acht plekken in de stad zijn nieuwe openbare sport- en beweegplekken gerealiseerd, aansluitend bij de behoefte van de inwoners.

Hoe willen we dit bereiken?

- We bevorderen een groter bereik van bestaande faciliteiten en waar mogelijk investeren we in nieuwe sport- en beweegplekken in de openbare ruimte. Dit doen we door te investeren in bereikbaarheid, de verbinding te zoeken met

andere voorzieningen en de zichtbaarheid en herkenbaarheid te verbeteren. Ook in de programmering zorgen we dat de speel- en beweegplekken die er al zijn beter en vaker worden gebruikt.

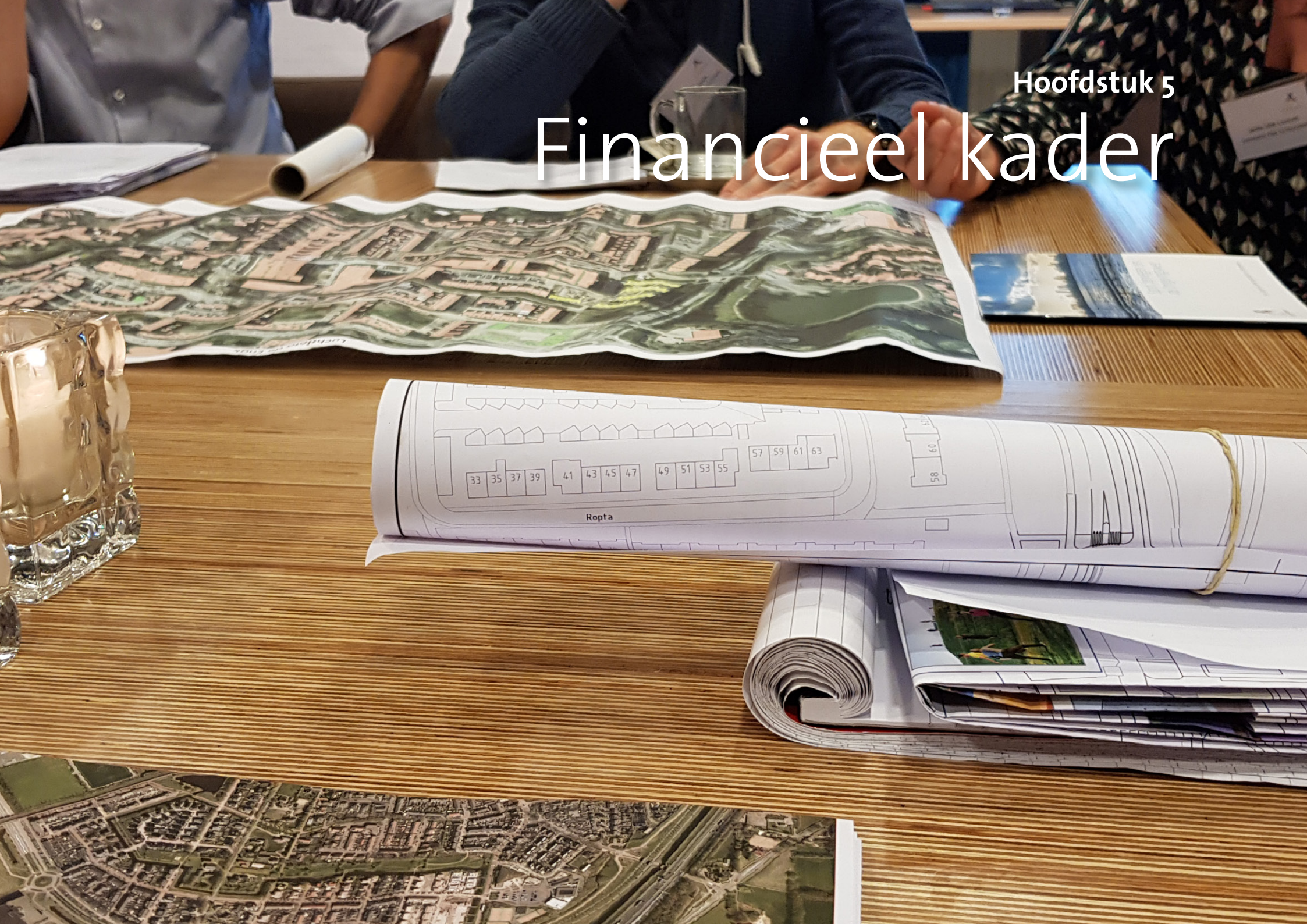
- We zorgen bij elke gebiedsontwikkeling of aanpassing in de stad dat gebied, wijk of buurt wordt gescand op beweegvriendelijkheid. De plannen en ontwerpen worden zodanig ontwikkeld of aangepast dat er ruimte is voor sporten en bewegen in de buitenruimte. De [Beweegscan](#) en [Leefplekmeter](#) die ook binnen het gezondheidsbeleid worden toegepast zijn hiervoor waardevolle instrumenten. Ruimtes worden zo ontworpen dat ze multifunctioneel gebruikt kunnen worden. Zo kan een locatie 's avonds worden gebruikt als parkeerplek en overdag als speel-, sport of beweegplek. We bundelen de plannen (bv. In het kader van [speelruimtebeleid](#)) en ontwerpen maar ook de financiële middelen: zo bereiken we het beste effect.
- We stimuleren inwoners en sportaanbieders om initiatieven aan te dragen voor de realisatie van sport- en beweegplekken in de directe woonomgeving. We stellen hiervoor een stimuleringsimpuls beschikbaar als onderdeel van de subsidieregeling Sport & Bewegen.

4.5 Buurtsportcoaches

Buurtsportcoaches zijn een essentiële schakel binnen de uitvoering van ons sportbeleid. Verspreid over de hele stad ondersteunen zij verenigingen, organiseren ze sportactiviteiten, verbinden zij inwoners aan sportaanbieders en brengen ze sport en bewegen samen met andere maatschappelijke thema's. Binnen iedere bouwsteen van ons sportbeleid leveren zij zo een belangrijke bijdrage.

Amersfoort doet voor 134% mee aan de Brede Regeling Combinatiefuncties en heeft daardoor de beschikking over totaal 39,23 fte aan jongerencoaches, buurtsportcoaches en cultuurcoaches, waarvan 26,23 fte specifiek voor sport. Dat is 4,73 fte meer dan in de vorige periode. Deze extra capaciteit zetten we in voor extra verenigingsondersteuning, voor de ontwikkeling van maatwerk en passend sportaanbod, voor sportaanbod binnen het voortgezet onderwijs, voor talentontwikkeling en voor betere benutting van sport- en beweegmogelijkheden in de openbare ruimte.

Financieel kader

Globale uitwerking van beleidskeuzes

Voor de uitvoering van de sportnota zijn de volgende middelen beschikbaar tot en met 2022. De extra middelen voor sport die zijn toegekend bij het coalitieakkoord 2018 - 2022 'Samen aan de slag voor duurzame groei' zijn opgenomen in de begroting 2019 - 2022. Deze zijn verdeeld over de verschillende bouwstenen en zichtbaar onder intensivering. Samen met onze partners ontwikkelen we een uitvoerings- en investeringsplan voor de komende jaren. Het lokale sportakkoord Teamplay voor een gezond groeiend Amersfoort is daarvoor het startpunt. Hierin geven we precies aan wat we (blijven) doen, wat eventueel anders of nieuw wordt en hoe de budgetten precies zullen worden ingezet.

Structurele lasten (* € 1.000,-)	2019	2020	2021	2022
Bouwsteen 1: Inclusief sporten				
1a - Huidige begroting	1.170	1.168	1.015	1.015
1b - Intensivering	105	105	105	105
Totaal – bouwsteen 1	1.275	1.273	1.119	1.119
Bouwsteen 2: Sportverenigingen				
2a - Huidige begroting	790	756	756	756
2b - Intensivering	214	214	214	214
2c - Extra rijksbijdrage	15	80	80	80
Totaal bouwsteen 2	1.019	1.050	1.050	1.050
Bouwsteen 3: Sportaccommodaties				
3a - Huidige begroting	8.639	8.631	8.629	8.627
3b - Intensivering	415	415	415	415
Totaal bouwsteen 3	9.054	9.046	9.044	9.042
Bouwsteen 4: Openbare ruimte				
4a - Huidige begroting	-	-	-	-
4b - Intensivering	200	200	200	200
Totaal bouwsteen 4	200	200	200	200
Overig	442	433	423	423
Totale structurele lasten	11.990	12.002	11.836	11.834
<i>Incidentele lasten (* € 1.000,-)</i>				
Incidentele lasten	911	192	300	
Totaal budget sport	12.901	12.194	12.136	11.834

Colofon

Samenstelling

Els Speelman, Silvio Milia, Rogier Koreman (gemeente Amersfoort)

Redactie

Eveline van Hamburg (Tappan Communicatie)

Vormgeving

Harry Prins grafisch ontwerp

Fotografie

Silvio Milia, Harry Prins

Quotes

- Groepsgesprek met Amersfoortse jongeren op 2 mei 2018
- Expertmeeting op 12 december 2018
- Bespreking over aangepast sporten met buurtsportcoach Sjamana Wijsmuller en Stichting Passend sporten Midden-Nederland
- Ronde met raad “Sport en onderwijs aan de startstreep” op 5 februari 2019

Externe gesprekspartners

Partou kinderopvang, Sportivate, SRO, ASF, Stichting AVK, Stichting Amerena, The Bootcamp Club, Amersfoort, AVV Keistad, Nakama Zorgsport, FC Amersfoort, #033opdefiets, CJVV, Sportexpert, Stichting Passend Sporten Midden Nederland, Indebuurt033, Stichting wijkteams, Stichting Marathon Amersfoort, Crackersjacks, SOMT Universiteit, ChiqCare, Sociaal Vitaal, Kennis Centrum Sport, GSVA, Gemeente Soest, ROC Midden Nederland, Vereniging Sport en Gemeenten, NOC*NSF, MBO Amersfoort, SportID Nieuwegein